

Dosarul nr. 2ra-1256/20

Prima instanță: (Judecătoria Chișinău, sediul Centru) N. Mămăliga
Instanța de apel: (Curtea de Apel Chișinău) A. Panov, I. Țurcan, L. Pruteanu

D E C I Z I E

30 septembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Dumitru Mardari

examinând recursul declarat de către Kravcenco Tamara, reprezentată de avocatul Dudulica Liubomir,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Kravcenco Tamara împotriva Anei Balan cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 25 februarie 2020, prin care s-a respins apelul declarat de Kravcenco Tamara, reprezentată de avocatul Dudulica Liubomir și s-a menținut hotărârea Judecătoriai Chișinău, sediul Centru din 23 mai 2019,

c o n s t a t ă:

La 03 octombrie 2018, Kravcenco Tamara, prin intermediul avocatului Dudulica Liubomir, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Anei Balan cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată, a invocat că la data de 21 iulie 2011, a înstrăinat Anei Balan casa de locuit individuală și terenul aferent, situate pe str-la Primar Gherman Pîntea 17, mun. Chișinău la prețul de 250 000 euro.

De asemenea, a menționat că la semnarea contractului de vânzare-cumpărare, Balan Ana a achitat o parte din prețul bunului și anume suma de 105 000 euro, iar restul sumei de 145 000 euro s-a obligat să o achite până la data de 01 ianuarie 2013.

Ulterior, Balan Ana a achitat în câteva rate o parte din suma datorată, astfel la data de 21 februarie 2013 datoria a constituit suma de 107 700 euro, pe care pârâta sa obligat să-i achite până la data de 21 iunie 2013, fiind întocmită o recipisă, prin care Balan Ana a acceptat plata unei dobânzi de 5% lunar din suma restantă începând cu data de 31 ianuarie 2013.

Ultima achitare a fost făcută de Balan Ana la data de 10 noiembrie 2015, astfel datoria a constituit suma de 48 000 euro și 1 000 dolari SUA, fiind întocmită și o recipisă, prin care Balan Ana s-a obligat să achite suma restantă până la data de 10 noiembrie 2016. La fel, în recipisa semnată la 10 noiembrie 2015, a fost stabilit că Balan Ana va achita suma de 98 000 euro în caz că nu va achita până la 10 noiembrie 2016 suma restantă de 48 000 euro și 1 000 dolari SUA.

Însă, datoria restantă de suma de 48 000 euro și 1 000 dolari SUA nu a fost achitată.

Reclamanta a solicitat încasarea de la Balan Ana a datoriei în sumă de 98 000 euro și a cheltuielilor de judecată.

Pe parcursul examinării cauzei, la 25 februarie 2019, Kravcenco Tamara, reprezentată avocatul Dudulica Liubomir, a depus cerere, prin care a renunțat la o parte din pretențiile înaintate față de Balan Ana și anume la suma de 10 000 euro din suma totală de 98 000 euro, susținând pretențiile înaintate față de pârâtă în sumă de 88 000 euro (f.d. 34).

Prin hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 23 mai 2019, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Kravcenco Tamara.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 25 februarie 2020, s-a respins apelul declarat de Kravcenco Tamara, reprezentată de avocatul Dudulica Liubomir și s-a menținut hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 23 mai 2019.

La 09 iunie 2020, Kravcenco Tamara, reprezentată de avocatul Dudulica Liubomir, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea hotărârilor judecătorești, cu emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă.

Recurenta Kravcenco Tamara, în motivarea recursului a invocat că instanțele de judecată nu au dat apreciere corespunzătoare probelor și argumentelor expuse în cererea de chemare în judecată și au constatat eronat situația de fapt și de drept.

De asemenea, a menționat că instanțele de judecată eronat au aplicat prevederile art. 50 alin. (4) din Legea cu privire la notariat, precum și art. 208, 212 și 217 din Codul civil, făcând trimitere la obligativitatea formei autentice a actului juridic.

La caz, a invocat aplicabilitatea art. 221 din Codul civil – actul juridic încheiat cu intenția de a ascunde un alt act juridic (actul juridic simulat) este nul, or, la caz, intenția reală și înțelegerea părților a fost de a achita prețul bunului indicat în recipise și nu cel indicat în contract.

De asemenea, recurenta a specificat că instanța de apel nu s-a expus asupra tuturor argumentelor invocate în apelul depus, astfel neexpunerea asupra argumentelor părților și lipsa unei motivări a acestora, se consideră nesoluționare a fondului și lezarea dreptului la apărare.

La 04 august 2020, instanța de recurs a expediat în adresa intimă copia recursului, fiind recepționat de Balan Ana la data de 06 august 2020, conform avizului de recepție (f.d. 143).

La 02 septembrie 2020, Balan Ana, prin intermediul avocatului Dolea Angela, a depus referință la recursul declarat de Kravcenco Tamara, prin care a solicita să fie respins cu menținerea hotărârilor judecătorești.

La 08 septembrie 2020, Balan Ana, prin intermediul avocatului Dolea Angela, a depus referință suplimentară la recursul declarat de Kravcenco Tamara, prin care a solicitat să fie respins cu menținerea hotărârilor judecătorești.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că Curtea de Apel Chișinău a emis dispozitivul deciziei la 25 februarie 2020, însă materialele cauzei nu există date ce ar confirma recepționarea de către părți a deciziei motivate a instanței de apel.

Astfel recursul declarat de Kravcenco Tamara, reprezentată de avocatul Dudulica Liubomir la data de 09 iunie 2020, se consideră depus în termenul prevăzut de lege.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 23 septembrie 2020, recursul declarat de către Kravcenco Tamara, reprezentată de avocatul Dudulica Liubomir a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Examinând materialele dosarului în raport cu temeiurile cererii de recurs, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul declarat de Kravcenco Tamara, reprezentată de avocatul Dudulica Liubomir din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În speță, instanța de recurs reține că la 21 iulie 2011, între Kravcenco Tamara și Balan Ana a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare a terenului pentru construcții cu suprafața de 0,054 ha, casa de locuit cu suprafața de 132,5 m.p. și construcția accesorie cu suprafața de 15 m.p., situate în mun. Chișinău, str-la Primar Gherman Pîntea 17.

Conform pct. 3 din contractul de vânzare-cumpărare, imobilul a fost înstrăinat la prețul de 1 793 539 de lei, dintre care 407 796 de lei au fost achitați la momentul semnării contractului, iar suma rămasă de 1 385 743 de lei urma a fi achitată până la 31 ianuarie 2013 de către cumpărător vânzătorului (f.d. 8-10).

Totodată, din materialele cauzei rezultă că la încheierea contractului de vânzare-cumpărare, vânzătorul Kravcenco Tamara și cumpărătorul Balan Ana au convenit asupra prețului de vânzare-cumpărare a bunurilor ce a constituit obiectul contractului, la suma de 250 000 euro, dintre care suma de 105 000 euro a fost achitată la semnarea contractului, iar restul sumei de 145 000 euro, Balan Ana s-a obligat să o achite până la data de 01 ianuarie 2013, fapt pentru care a fost semnată o recipisă în acest sens (f.d. 11).

Ulterior, prin recipisa din 10 noiembrie 2015, Balan Ana a eliberat o nouă recipisa privind obligațiile de achitare, indicând că din suma de 250 000 euro au rămas 48 000 euro și 1 000 dolari SUA, iar în caz de neachitare a sumei rămase până la data de 10 noiembrie 2016, suma se va dubla la 98 000 euro (f.d. 36).

La 03 octombrie 2018, Kravcenco Tamara, reprezentată de avocatul Dudulica Liubomir, a depus cerere de chemare în judecată, prin care a solicitat încasarea de la Balan Ana a sumei de 98 000 euro cu titlu de datorie ce rezultă din contractul de vânzare-cumpărare din 21 iulie 2011.

Pe parcursul examinării cauzei, avocatul Dudulica Liubomir a depus cerere, prin care a comunicat că reclamanta renunță la o parte din pretențiile față de Balan Ana și anume la suma de 10 000 euro din suma de 98 000 euro și susține pretențiile față de pârâtă în mărime de 88 000 euro (f.d. 34).

Prima instanță examinând cauza, a reținut netemeinicia pretențiilor înaintate de Kravcenco Tamara, reprezentată de avocatul Dudulica Liubomir și a respins integral acțiunea înaintată.

În motivarea hotărârii, instanța de fond a reținut că suma contractului de vânzare-cumpărare din 21 iulie 2011 a constituit suma de 1 793 539 de lei, dintre care 407 796 de lei au fost achitați la momentul semnării contractului, iar suma rămasă de 1 385 743 de lei urma a fi achitată de către cumpărător până la 31 ianuarie 2013, obligație executată de Balan Ana în modul corespunzător.

La fel, prima instanță a invocat că părțile nu au comunicat notarului prețul real al bunului și nu au obiectat asupra prețului indicat în actul juridic.

Contestând cu apel hotărârea primei instanțe, Kravcenco Tamara, reprezentată de avocatul Dudulica Liubomir a invocat că instanța de fond a omis să determine ce răspundere poartă părțile pentru comunicarea notarului a prețului nereal al bunului imobil în litigiu în procesul încheierii actului juridic, la caz contractul de vânzare-cumpărare din 21 iulie 2011.

Analizând argumentele apelantei în acest sens, instanța de apel a reținut că soluția primei instanțe este justă și argumentată.

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră soluția dată de instanța de apel în prezentul litigiu drept una superficială, fără a elucida următoarele aspecte.

La caz, se reține că la examinarea cauzei în instanța de fond, pârâta Balan Ana a depus referință la cererea de chemare în judecată depusă de Kravcenco Tamara, în care a menționat că la semnarea contractului de vânzare-cumpărare, a achitat suma de 105 000 euro din prețul real consimțit de părți de 250 000 euro, iar restul sumei de 145 000 euro urma să fie achitată până la data de 01 ianuarie 2013 prin intermediul lui Kravcenco Dumitru (fratele soțului Tamarei Kravcenco) în legătură

cu plecarea soților Kravcenco Tamara și Kravcenco Ion în Statele Unite ale Americii.

La fel, prin referința depusă, Balan Ana a recunoscut că la 10 noiembrie 2015 a semnat o recipisă pe suma de 48 000 euro și 1 000 dolari SUA, cu obligația de plată până la 10 noiembrie 2016 (f.d. 25-27).

De asemenea, din referința depusă, rezultă că Balan Ana a achitat în perioada lunilor martie 2017 - mai 2017 suma de 10 000 euro, fapt recunoscut de reclamantă prin cererea de modificare a pretențiilor.

În acest sens, Colegiul specifică faptul că deși la examinarea cauzei în instanța de fond, prin referința depusă, se reflectă poziția părții Balan Ana asupra pretențiilor din acțiune, aceste declarații au rămas fără o apreciere clară din partea instanței de apel.

Mai mult ca atât, prin referința suplimentară depusă de Balan Ana la recursul declarat de Kravcenco Tamara, intimata a recunoscut că la data înaintării cererii de chemare în judecată, din suma convenită verbal de 250 000 euro, au mai rămas nestinse doar 38 000 euro.

Or, în conformitate cu art. 123 alin. (6) din Codul de procedură civilă, faptele invocate de una din părți nu trebuie dovedite în măsura în care cealaltă parte nu le-a negat.

În contextul dat, instanța de recurs reține că, cele descrise cert indică asupra faptului că, la examinarea cauzei în instanța de apel, nu a fost supusă controlului temeinicia și corectitudinea soluției date de prima instanță prin prisma prevederilor legale.

În circumstanțele enunțate și în contextul normelor de drept citate supra, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că decizia instanței de apel nu satisface criteriile legalității și temeiniciei unui act judecătoresc, deoarece nu conține o argumentare clară din care să rezulte certitudinea adoptării soluției la care s-a ajuns, având o motivare superficială, fără a fi abordate toate aspectele importante în speță.

Prin urmare, circumstanțele descrise sunt apreciate drept o eroare judiciară, care nu poate fi corectată de către instanța de recurs, iar cele constatate indică la examinarea superficială a circumstanțelor cauzei, fără a fi supusă controlului temeinicia și corectitudinea soluției date de prima instanță.

Având în vedere cele menționate și ținând cont de faptul că instanța de recurs este în imposibilitate de a corecta eroarea judiciară, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Kravcenco Tamara, reprezentată de avocatul Dudulica Liubomir, de a casa integral decizia Curții de Apel Chișinău din 25 februarie 2020 și de a trimite cauza spre rejudecare în instanța de apel.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și, reexaminând cauza, să emită o hotărâre legală și întemeiată.

În conformitate cu art. 445 alin.(1) lit. c) Codul de procedură civilă, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Kravcenco Tamara, reprezentată de avocatul Dudulica Liubomir.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 25 februarie 2020, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Kravcenco Tamara împotriva Anei Balan cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Dumitru Mardari